

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

16^e Jaargang.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1908

Gemengde Berichten.

Munten van Negapatnam.

In vele verzamelingen vindt men munten van Negapatnam of Nagapattanam (Slangenstad) en wel in twee soorten: de eene soort vertoont het monogram der Oost-Indische Compagnie met een N daarboven en op de keerzijde den naam der stad in Tamoelische karakters. Van deze bestaan er van 15, 3 en 2 kasjes en van één kasje (ook genoemd caxas, kasha's enz.). Deze dagteekenen alle uit den tijd van 1660 tot 1784, 1) omdat gedurende dat tijdperk de stad met de omliggende landstreek in 't bezit der Compagnie was.

Maar nu zijn er nog andere, zeer dikke stukken, die op de eene zijde de zeer primitieve afbeelding eener godheid hebben en op de andere zijde het bovengenoemde opschrift. Zij zijn beschreven door FONROBERT n°. 2785 en volg. Men vindt ze afgebeeld door prof. H. C. MILLIES in zijn *Onderzoek van eene verzameling Oostersche munten (Verslagen en Mededeelingen, afd. Letterkunde, deel V.)* De „godheid” wordt ook „Swami” genoemd, waarom is mij onbekend. Van dit type bestaan stukken van 50, 25 (afgebeeld door MILLIES onder lr. a) en 5 kasjes (MILLIES. n°. 75) alle door grootte en dikte onderscheiden.

Bovendien vindt men in den *Catalogus*-STEPHANIK onder n°. 6533-37 kleine gouden muntjes van hetzelfde type vermeld, zoo klein, dat vijf stuks maar 16 gram wegen.

Nu is de vraag: „kan men ook met eenige waarschijn-

1) Of 1658 tot 12 November 1781, zie MILLIES; ook 1657 — 1781 (STEPHANIK, *Cat. Oudheidk. Genootschap*).

lijkheid nagaan, uit welken tijd de stukken met het afgodsbeeld dagteekenen?"

Mij dunkt, van vóór den tijd der vestiging onzer vaderen op de kust van Koromandel, want deze waren er bepaald niet toe gezind op hunne munten eene heidensche godheid af te beelden, tenzij eene uit het *klassieke* heidendom: adres aan Pallas op de guldens, die door 't volk al spoedig verdoopt werd tot „Nederlandsche Maagd.”

J. E. TER GOUW.

Penningen, vereerd aan Dr. P. R. VAN MIERLO.

In de *'s-Hertogenbossche Courant* van 10 Mei 1908 schrijft men uit Breda o.a.:

Een onzer meest geachte medeburgers is van ons heengegaan: Dr. P. R. VAN MIERLO.

Dr. VAN MIERLO heeft zich in zijn meer dan 50-jarige geneeskundige praktijk zeer verdienstelijk gemaakt, vooral bij de cholera-epidemieën heeft hij zich buitengewoon onderscheiden, zoodat hij na afloop der eerste epidemie, die hij medemaakte, van de stad Breda een zilveren medaille ten geschenke kreeg, met het opschrift: DE STAD BRED, ERKENTELIJK AAN DEN HEER P. R. VAN MIERLO, MED. DOCTOR, VOOR BEWEZENE DIENSTEN TIJDENS HET WOEDEN DER CHOLERA." Na de epidemie van 1866 vereerde hem Z. M. de Koning een bronzen medaille met het opschrift: „VOOR GOEDE ZORG EN HULP BIJ HET HEERSCHEN DER CHOLERA ASIATICA IN 1866 DOOR Z. M. DEN KONING TOEGEKEND AAN DOCTOR P. R. VAN MIERLO."

M. A. S.

Een Delische muntverzameling.

De Sumatra Post had het denkbeeld aan de hand gedaan om als herinnering aan het dollar-régime een muntverzameling aan te leggen. Daarbij riep het blad in 't bijzonder

de medewerking in van de Javasche Bank, die in de dagen der muntregeling zeker de meest verscheidene exemplaren van oude munten in handen zou krijgen.

De direktie der Javasche Bank heeft, naar de agent te Medan aan de Sumatra Post mededeelde, in het voorstel van dit blad aanleiding gevonden om tot het aanleggen van zulk een muntverzameling te besluiten.

N. R. C., 18 Maart 1908.

Geld in Abessinïë.

In de „*Wetenschappelijke bladen*” van Februari 1908 komt een artikel voor over Abessinïë, waarin o.a. vermeld wordt dat tot vóór korten tijd de oude Oostenrijksche MARIA-THERESIA-thaler het eenige wettige betaalmiddel aldaar was. In den jongsten tijd echter heeft koning MENELIK eigen munt doen slaan, waarop zijne beeltenis prijkt. Dit geldstuk is echter niet overal gewild en wordt meestal geweigerd, als de bezitter er van zich op een dagreis afstands van de hoofdstad bevindt. Is een thaler nieuw, dan is men er eveneens afkeerig van en moet hij in het vuur worden gelegd, opdat de heldere glans er van verdwijne, maar van een afgesleten stuk wil men evenmin weten, zoo bijv. wordt er op gelet, of de punt van den haak aan den schouder der keizerin goed te zien is.

Als pasmunt maakt men, behalve van den halven en $\frac{1}{30}$ thaler, ook gebruik van zeer onpraktische voorwerpen, namelijk van zoutblokjes van 25 c.M. lengte bij 5 c.M. breedte, amule geheeten, waarvan er 4 tot 6 op een thaler gaan. Hoe verder van de hoofdstad verwijderd, hoe hooger de waarde der amule stijgt; 300 amule's maken zoowat de waarde van 100 gulden uit en vormen een volle kameellading.

M. D. M.

De Munten van Nederlandsch-Indië

DOOR

J. P. MOQUETTE.

De munten van Nederlandsch-Indië, in Nederland geslagen tijdens de Bataafsche Republiek en het Koninkrijk Holland. De dubbele, enkele en halve duiten met het wapen van Utrecht, en het jaartal 1790, in de jaren 1817 tot 1840/3 geslagen. De duiten en halve duiten in Nederland geslagen voor Ned.-Indië, in de jaren 1814 tot en met 1816. De halve stuivers en onderdeelen in 1821 tot 1836 in Nederland voor Ned.-Indië geslagen. De muntslag te Soerabaia en Batavia gedurende de jaren 1833 tot en met 1843. 1)

Met de uitgave van bovengenoemde bijdragen heeft de heer MOQUETTE zijne mededeelingen omtrent den muntslag van Ned.-Indië besloten. Zij bevatten eenige merkwaardige, tot nu toe onbekende of verkeerd begrepen feiten, die uitvoeriger verdienen te worden vermeld, dan de beschikbare ruimte in dit tijdschrift toelaat. Wij vernemen in de eerste plaats, dat de zoogenaamde sloopjesguldens en onderdeelen (VERKADE, pl. 202, nos 1—5) oorspronkelijk waren bestemd voor de Kaap de Goede Hoop, maar dat de Commissaris-Generaal van het Bataafsche gouvernement, de heer mr. J. A. DE MIST, die in dien tijd aldaar vertoefde, deze 100.000 guldens klinkende specie ten dienste van de indische kas heeft overgelaten. Zij zijn te Batavia eerst in September 1803 gangbaar verklaard.

2°. dat de heele en halve duiten (VERK. pl. 202, nos.

1) Achtereenvolgens verschenen in *Tijdschr. van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen*, deel L, afl. 2 en 4, met 9 platen.

6, 7 en pl. 202*, no. 1) niet tegelijk met de scheepjesgulden in omloop kwamen.

3^a. dat de duiten $5\frac{1}{16}$ g. (5 duiten op een $\frac{1}{16}$ gulden) slaande op den $\frac{1}{16}$ scheepjesgulden, op eene verdeling waren berekend, die niet voor Indië kon worden gevolgd, omdat die $\frac{1}{16}$ gulden eerst tegen $1\frac{1}{2}$ stuiver indisch = 6 duiten, en later tegen 2 stuiver indisch = 8 duiten in omloop werden gebracht, en ten slotte dat de duiten pas 5 Juli 1804 gangbaar verklaard zijn.

De zooeven opgenoemde zilveren munten zijn geslagen door HESSEL SLIJPER, op de hollandsche munt te Enkhuizen. Van den heelen, halven en kwartgulden bestaan afslagen in goud. „De stempels zijn zonder uitzondering”, zegt de schrijver, „met poinçons voor de onderdeelen geslagen”. De graveur G. KONSÉ vervaardigde er de stempels voor.

Er bestaat een duit van 1802 (type NETSCHER en VAN DER CHIJS, pl. VI, no 40) maar met een \star in plaats van een roos als muntteeken. Deze is te Enkhuizen geslagen. De slordigst bewerkte duiten, ooit in Nederland voor Ned.-Indië geslagen, zijn, volgens den heer MOQUETTE, die uit het munt-huis van Kampen afkomstig. Verbazend groot is het aantal stempels van die duiten geweest, de schrijver bezit van den jaargang 1805 alleen reeds 70 varianten.

Daarna bespreekt de heer MOQUETTE uitvoerig den duit met het zoogenaamde gebakerde kindje, herhaalt hier hetgeen ons medelid, de heer J. E. TER GOUW, in dit tijdschrift, jaarg. 1899, over dit muntteeken heeft gezegd, namelijk dat het geen gebakerd kindje, maar een borstbeeld is, zijnde het helmteeken van het wapen van den muntmeester SUERMONDT. Er bestaan duiten met dit muntteeken, in 1840—1843, door een ster (muntteeken van Soerabaia) overgestempeld. „Blijkbaar had men te Utrecht, zoo lezen wij, toen de stempels naar Indië gezon-

den werden nog een restant stempels met het muntteeken van SUERMONDT, en aangezien ze toch „naarden Oost” gingen, en het er dus niet zoo precies op aankwam, maakte men van dien ouden voorraad gebruik, doch werd het muntteeken met eene ster overstempeld”.

De duit, die het meest is nagemaakt, is de Utrechtsche met het jaartal 1790 en met eene ster als muntteeken, die te Soerabaia in 1840 geslagen is. Meer dan de helft van hetgeen daarvan in omloop kwam, merkt de schrijver op, was valsch.

Vervolgens krijgen we iets te hooren van de duiten en halve duiten in Nederland tusschen 1814 - 1816 voor Indië door DE HEUS in Amsterdam en door SUERMONDT in Utrecht geslagen. De duit van DE HEUS van 1814 is hoogst zeldzaam. De resteerende stempels van DE HEUS zijn later naar Indië verzonden, alwaa er in 1820 te Soerabaia mede is gemunt, al dragen die duiten ook het jaartal 1816. Deze duiten missen de letter H onder het jaartal.

Halve duiten, evencens zonder H, zijn in 1821 te Soerabaia geslagen. Daarna lezen wij bijzonderheden over de halve stuivers en onderdeelen in 1821 tot 1836 in Nederland voor onze Oost vervaardigd (VERK. pl. 203, nos 4, 5 en 6). Halve stuivers bestaan van de jaren 1821 tot en met 1826, valsche van 1838 — 1841, kwart stuivers van 1822 — 1836, achtste stuivers van 1822—1826. Zij cirkuleerden onder de benaming van dubbele, enkele en halve duiten en „zeer oneigenlijk is het zeker,” zegt de schrijver, „dat in Nederland onderdeelen van stuivers werden geslagen voor Indië, terwijl men gelijktijdig te Soerabaia duiten en halve duiten met de absurde waarde-aanduiding van 5 op $\frac{1}{16}$, of 5 op $\frac{1}{32}$ gulden sloeg; of zooals in 1836, één-centstukken, die ook al weder voor de waarde van duiten in omloop werden gebracht.” Geen wonder, dat met al die verwarringen de valsche stukken

overal ingang vonden. De kwartstuiver van 1826 is later dan dit jaar te Soho in Engeland geslagen, wat o.a. bewezen wordt door een ex. van dezen duit, geslagen op een haantjes duit van 1247 H. = 1831/2 a. D. De letter S op dat stuk verwijst dus niet naar den naam SUERMONDT, maar is eene verkorting van Soho, de muntplaats te Birmingham, waar ook de haantjes duiten zijn gemaakt. (blz. 335.)

Vervolgens worden de munthuizen van Soerabaia en Batavia besproken, die van 1833 tot en met 1843 hebben gewerkt.

Wat de bekwame schrijver over dit deel der indische numismatiek mededeelt, is vooral zeer belangrijk.

„Door de invoering van het zoogenaamde „Cultuurstelsel VAN DEN BOSCH” ontstond plotseling”, zoo lezen wij, „eene zeer groote behoefte aan geld.” Een gevolg daarvan was, dat de duitenmunt te Soerabaia, die sedert 1826 niet meer werkte, opnieuw werd in orde gemaakt. Eenige tijd later werd eene hulpmunt te Batavia opgericht en voorzien van werktuigen uit Nederland afkomstig. Aan de groote behoefte aan kopergeld werd gedeeltelijk voldaan, door dat Soerabaia voor een bedrag van f 4.286.129 aan halve stuivers, duiten en halve duiten tusschen 1818 en 1826 sloeg en van 1833 — 1843 opnieuw voor een totaal bedrag van f 27.606.181.50 aan duiten en dubbele duiten.

In 1833 werd een nieuw munttype ingevoerd ter waarde van 1 en 2 cent, die echter als 120 stuks of 60 stuks per gulden, dus ter waarde, zegt de schrijver, van gewone duiten in omloop werden gebracht. Eene nieuwe verwarring dus bij de vele reeds bestaande. De heer MOQUETTE weet uit officieele stukken het bewijs te leveren, dat de munt te Soerabaia eerst weder in 1833 in werking is getreden en geeft aardige bijzonderheden over dat munt-huis te lezen, bijv. dat men er niet in slaagde een geheim

teeken in den stempel aan te brengen, wat door den Gouverneur-Gen. van Ned.-Indië was verzocht, daar, zoo schrijft de resident van Soerabaia H. J. DOMIS, „welke vorm of welk teeken ook aan de duit, hetzij wapen of letter, gegeven wordt, bij het afdrukken daarvan, ook altoos wordt overgenomen, en dus kan worden namaakt.

Centen met het jaartal 1830 of 1831 kunnen dus niet in Soerabaia zijn gemunt.

Direkteuren van dat munthuis zijn geweest :

K. J. DE VOGEL 1)	1833 — 1837
N. COBLIJN (ad interim)	1837
L. J. JEEKEL	1837 — 1839
C. H. WILLMANS	1839 — 1843

Als eerste graveur deed INTJE MAIMIN dienst, die reeds in 1816 de stempels voor de gouden en zilveren ropijen sneed. Hij werd bijgestaan door de 2de graveurs: AMAT AMIN en AMAT TAIJER.

Ook de initialen voorkomende op de munten worden behandeld. De letter D op de 2 centstukken van 1833 doelt vermoedelijk niet op den naam van den kapitein der artillerie DEMMENI, directeur van den Constructiewinkel, waar de eerste stempels gesneden zijn, die slecht waren. Munt geslagen heeft hij niet. Misschien echter, zegt de heer MOQUETTE, is hier de beginletter te zoeken van den resident van Soerabaia, DOMIS, aan wiens bemoeiingen het te danken is, dat centen inplaats van duiten zijn ingevoerd. Deze ambtenaar namelijk was zeer boos geweest, toen hij hoorde, „dat de directeur DE VOGEL, zonder daartoe aan het Gouvernement verlof te hebben gevraagd den stempel veranderd en op eigen autoriteit in stede van

1) F. H. HAASE, alhoewel in het laatst van 1832 tot directeur der munt te Soerabaia benoemd, heeft vermoedelijk nimmer die benoeming gevolgd, heeft in ieder geval geen munten daar geslagen. (blz. 363)

onder 1833 een D te doen verblijven, zooals de duiten gestempeld zijn, welke bij Resolutie van de Hooge Regeering ged. 10 December 1832. no 2 als model zijn goedgekeurd, alsnu een V te plaatsen”.

De letter V is die van den direkteur K. J. DE VOGEL.

„ „ J = L. J. JEEKEL.

„ „ C = N. COBLIJN.

„ „ W = C. H. WILLMANS.

De verklaring van de letter C, heeft den heer MOQUETTE heel wat tijd gekost. Hij slaagde er echter in de verklaring er van te vinden. Ze is deze: JEEKEL werd 5 Mei 1837 tot direkteur der munt benoemd, was echter niet in Soerabaia aanwezig. DE VOGEL trad 30 Juni definitief af. Bij besluit van 23 Juni 1837 van den gen. majoor waarn. Resident van Soerabaia werd de administratie der munt tijdelijk opgedragen aan den 1sten commies. der 1^e klasse ter residentie-secretarie N. COBLIJN. Einde Sept. kwam JEEKEL te Soerabaia aan en aanvaardde daarop zijne functie. Gedurende drie maanden heeft COBLIJN dus de munt bestuurd.

Uitvoerig lezen wij over verzendingen uit Nederland van muntschroeven en paren stempels, die aan 's Rijks munt te Utrecht waren vervaardigd. Het beheer der munt te Batavia was 5 Juli 1839 opgedragen aan den sergeant geweermaker BITTORF. Men werkte daar in den beginne met 179 paren stempels uit Nederland gezonden, later zorgde het munthuis te Soerabaia er voor. Het waren dubbele, enkele en halve duiten met het stedelijk wapen van Utrecht en met het monogram der O. I. C. en het jaartal 1790, die men er sloeg. Deze duiten zijn dus niet in Utrecht vervaardigd, zooals NETSCHER en v. D. CHIJS verkeerdelijk aangeven.

Medio 1840 moeten alle muntstoelen met den nieuwen stempel, wapen van Utrecht, volgens den Heer MOQUETTE, hebben gewerkt. De hulpmunt te Batavia is in Jan.

1843 gesloten; ultimo 1843 geschiedde dit met het munt-huis te Soerabaia en den pletmolen te Tawangsari.

In het geheel zijn van 1833 tot 1843 gemunt op plaatjes van Japansch koper:

f 2.502.778.73 aan enkele uiten.

f 8.837.182.42 aan dubbele uiten.

op plaatjes uit Nederland aangevoerd:

f 13.377.755.18 aan enkele uiten.

f 2.870.465.17 aan dubbele uiten.

Van 1833 — 1843 zijn noch halve centen, noch halve uiten (wapen van Utrecht) aangemunt.

Behalve het hier opgenoemde, bevatten de bijdragen van den heer MOQUETTE uitvoerige berichten over stem-pelverschillen en over veel andere zaken, die der vermelding waard zouden zijn. Het is zeer jammer, dat de vier stukjes niet afzonderlijk zijn uitgegeven. De platen zijn door den schrijver zelf geteekend en zijn zoo nauwkeurig mogelijk. De heer MOQUETTE heeft een nuttig werk geleverd, waarvan het alleen te betreuren is, dat het niet in den handel is en daardoor moeilijk binnen het bereik kan komen van niet-leden van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen.

M. D. M.

Inhoudsopgaaf van Tijdschriften.

Revue belge 3e Livr.

- I. Leçons numismatiques. Les premières monnaies, par M. N. SVORONOS.
- II. Un piéfort inédit de PHILIPPE II, frappé à Anvers, par M. CH. HERMANS.
- III. Documents monétaires concernant les quatre départements réunis de la rive gauche du Rhin de 1799 à 1813 (suite et fin), par M. P. BORDEAUX.
- IV. Numismatique gantoise. Cours et prix d'accouchement à Gand (suite), par M. M. CH. GILLEMAN et A. VAN WERVEKE.
- V. Sceaux de marchands lombards conservés dans les dépôts d'archives de Belgique (suite) par M. G. BIGWOOD.

Mitteilungen der Oesterr Gesellschaft für Münz- u. Medaillenkunde. Juni 1908.

HEINRICH KAUTSCH, ein osterreichischer Medailleur in Paris. Vereinsnachrichten u. s. w.

Zeitschrift für Münz - und Medaillenkunde, 2 Band, 1 Heft.

- I. Bildnisse von fürstlichen und anderen hervorragenden deutschen Frauen des XVIII, und XIX Jahrhunderts auf Medaillen.
- II. Nonnosus zu Freising.
- III. Die „Schöne MARIA“ zu Regensburg.
- IV. Neue deutsche Gussmedaillen.

Monatsblatt der Numismatischen Gesellschaft in Wien N° 300 Juli 1908.

Ueber Papiergeld in Oesterreich (Fortsetzung). — Gesamtverein der deutschen Geschichts- und Altertums vereine. u. s. w.

Montly Numismatic Circular. Juli 1908.

- I. Common Greek Coins (Hipponium). Rev A. W. HANDS.

- II. Biographical Notices of Medallists. Coin, Gem. and Seal Engravers, Ancient and Modern, with References to their Works B. C. 500 — A. D. 1900 (Par-Parmenis).
- III. The Goddess VESTA, and the Temple of Vesta as represented on Roman Coins (II). L. F.
- IV. The Indo European Pagodas. HENRY T. GROGAN.
- V. Notes on Eighteenth Century Tokens ARTHUR W. WATERS.
- VI. The British Imperial Coinage. Part II. HENRY GARSIDE.
- VII. II. Centenario del R^o Gabinetto Numismatico di Solome Ambrosoli a Milano.
- Monthly Numismatie Circular. SPINK and Son August 1908.
- I. Common Greek Coins. Rev. A. W. HANDS.
- II. The Coin-types of Imperial Rome, FRANCESCO GNECCHI (III)
- III. Biographical Notices of Medallists, Coin Gem, and Seal-Engravers, Ancient and Modern, with References to their Works B. C. 500 — A.D. 1900 (PARMIGIANO PASTORINO)
- IV. Notes on the Eighteenth Century Tokens, ARTHUR W. WATERS
- Revue suisse de numismatique. F. XIV. 1° Livr. F. IMHOOF-BLUMER. — zur griechischen und römischen Münzkunde (Schluss).
- E. DEMOLE. Méthode rationelle pour indiquer la direction des légendes numismatiques et le point d'où elles partent.
- Médaille inédite de FRÉDÉRIC-CÉSAR DE LA HARPE, E. DEMOLE et H. CAILLER. — PAUL-FRÉDÉRIC-CHARLES STROEHLER.
- Mélanges.
-

Vergaderingen in 1907/08.

Buitengewone Algemeene Vergadering te UTRECHT,
16 November 1907.

Aanwezig de Heeren Dr. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, SASSEN, CORBELIJN BATAERD, DU CROCQ, WIENECKE, VOET, WIGERSMA, H. VAN RIJKEVORSEL, VAN GOOR, H. M. HIJMANS, DE WIT HAMER, VAN DE WATER, HOEFER, jhr. mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, KAM, C. J. A. BEGEER, VAN KERKWIJK, jhr. RAM, VAN KALCKEN, DE WAARD, jhr. mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND en jhr. mr. VAN SASSE VAN IJSSELT.

Na een hartelijk woord van welkomst worden notulen van de vorige vergadering te Nijmegen goedgekeurd en komt het woord aan ons geacht medelid WIGERSMA, die de leden eenige oogenblikken zal bezig houden over valsch geld.

Daar deze keurig doorwrochte rede is opgenomen op blz. 227 v.v. van dit *Tijdschrift*, vermeen ik mij daaraan te mogen refereeren in dit verslag.

De Heer VAN KERKWIJK geeft eenige zeldzame munten ter bezichtiging:

1°. Toisson d'or van KAREL V minderjarig, te Antwerpen geslagen tusschen 15 Juli 1507 en 29 Juni 1516.

2°. Daalder van 36 stuivers (1589) door den muntmeester JACOB BOREEL te Middelburg krachtens generale ordonnantien van 31 Januari 1589 tot heden geheel onbekend.

3°. Dubbele gouden Nederl. gulden van Gelderland,

geslagen door JACOB DIRKS ALEWIJN volgens ordonnantie 12 Maart 1577, varieteit van 't eenig tot heden bekende exemplaar afgebeeld bij DE VOOGT, Gelderland.

De Heer VOET doet een zestal fraai gegraveerde médailles circuleeren, op zeer gelukkige wijze doet deze Heer de oude graveerkunst herboren worden. De Heer VOET wordt door den Voorzitter geluk gewenscht met zijn steeds fraaiër wordende werk.

De heer VAN KALCKEN breekt een lans voor het drijven van penningen.

De Voorzitter brengt al deze Heeren, in 't bijzonder WIGERSMA, dank voor hun bijdragen.

Na de lunch werd een bezoek gebracht aan het Aartsbisschoppelijk museum, de munt, waar de Heer WIENECKE de wordingsgeschiedenis vertelde van de zooveel besproken nikkelen stuiver, opgehelderd door ± 159 stempels en eenige proeven.

Ten slotte werd de fabriek der Heeren BEGEER, voorzien van de nieuwste machines in alle onderdeelen bezichtigd; een fraai gedenkpenningje werd als herinnering aan dit bezoek door den Heer CAREL BEGEER aan de leden aangeboden.

't Behoeft geen betoog dat een gezellige maaltijd den genotvollen dag besloot.

Bestuursvergadering 16 November 1907 te Utrecht.

Naar aanleiding van het werk van den Heer ZWIERZINA spreekt de voorzitter den wensch uit na het jaar 1898 verdere opname in het tijdschrift te staken. Hij meent dat daardoor meer ruimte voor belangrijke bijdragen vrij kon komen. Als zoodanig wordt besloten en zal den Heer ZWIERZINA hiervan kennis worden gegeven.

Ten opzichte van de registers zal men afzonderlijk uitgeven een alphabetisch en chronologisch register, benevens een alphabetisch naamregister van stempelsnijders met bijbehorende jaartallen doch geen biographie.

Met het Bataviaasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen zal het Kon. Nederl. Gen. in ruiling treden en aan gemeld genootschap het Tijdschrift in ruil worden toegezonden.

Bestuursvergadering op 16 Mei 1908 te Amsterdam.

Besloten wordt dat de jaarlijksche vergadering op 20 Juni 1908 te Groningen zal worden gehouden. De vergadering wordt vastgesteld op 10 uur 's morgens in het hotel WILLEMS, daar lunch aldaar, 's namiddags bezoek aan provinciehuis, statenzaal en gedeputeerdenkamer en museum daarna rijtoer naar Haren en Paterswolde en diner in restaurant Riche.

Zoo mogelijk zal er dit jaar weer een werkvergadering gehouden worden te 's-Gravenhage.

De Heeren Jhr. FEITH en DE WAARD worden aangewezen om de rekening na te zien, terwijl besloten wordt de nieuwe statuten te doen drukken.

Daar gebleken was dat het bestuur niet had kunnen besluiten dat het werk des Heeren ZWIERZINA niet zou worden voortgezet na 1898, wordt besloten de vergadering voor te stellen de wenschelijkheid uit te spreken, dat dit werk op een andere wijze wordt uitgegeven dan thans geschied en dat van de Comm. van redactie voorstellen worden ingewacht hoe zulks in het vervolg zal geschieden.

Conform het notulenboek.

De Secretaris.

SNOECK.

Verslag van den secretaris over 1907.

Aan den vooravond van onze jaarlijksche vergadering de analen van ons Genootschap over het afgelopen jaar doorbladerende om Uw vergadering een kort verslag uit te brengen over den toestand van ons Genootschap, moet ik in de allereerste plaats tot mijn leedwezen mededeelen, dat de onverbiddelijke dood ook weder dit jaar eenige leden uit ons midden heeft weggerukt, die hoewel tot de buitenlandsche leden behoorende en daardoor uit den aard der zaak geen getrouwe comparanten onzer vergaderingen, maar leden, die door hun werken en bijdragen, die ze ons afstonden, gebleken zijn zelfs op verren afstand van ons vaderland belang te stellen in het streven van ons genootschap, n.l. baron JEAN BÉTHUNE, de Heer JULIUS MEILI de groote schrijver over het Braziliaansche geldwezen, en PAUL STROEHLIN de schrijver en uitgever van het bekende *Répertoire Général de Médaillistique*, terwijl ik zoeven het overlijden van den Heer JOHN EVANS verneem, en de Heeren OORTMAN GERLINGS, VAN GYN en Jhr. PAUW VAN WIELDRECHT voor hun lidmaatschap bedankten.

Hiertegenover stond dat het buitengewoon lidmaatschap door de Heeren H. J. BOEKEN Jzn. J. F. H. BOUCHETTE, M. D. J. VAN DOORNINCK, JAC. J. v. GOOR, Jhr. mr. F. J. J. M. v. RIJCKEVORSEL en MAURITS SCHULMAN werd aanvaard, terwijl de Heeren G. M. KAM en H. J. M. H. v. RIJCKEVORSEL tot gewoon lid werden benoemd op uw vergadering van 16 Juni 1907.

In de samenstelling van het Bestuur kwam geen verandering en bleef Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ voorzitter, AUG. SASSEN ondervoorzitter, C. H. F. A.

CORBELIJN BATAERD penningmeester, Jhr. Mr. M. W. SNOECK secretaris en H. G. DU CROCQ conservator.

Ingevolge besluit der algemeene vergadering, werd op 16 Juni 1907 dit jaar de jaarlijksche vergadering in het Oranjehotel te Nijmegen gehouden.

Vermoedelijk door de omstandigheid dat deze vergadering op Zondag was uitgeschreven, niettegenstaande de bezwaren van sommige uwer leden om 's Zondags te vergaderen en door de gunstige ligging der plaats van samenkomst was de vergadering buitengewoon druk bezocht en zullen de bezoekers zich niet beklagen daaraan te hebben deelgenomen door de interessante bezoeken die gebracht werden aan de kunstschaten in het gemeentelijk museum, het CANISIUS-College en last not least, bij ons geacht medelid KAM ten toongesteld.

Daar de zoogenaamde werkvergaderingen in den smaak onzer medeleden schenen te vallen, werd ook dit jaar een zoodanige vergadering te Utrecht gehouden, waar de onvermoeibare speurder, de Heer WIGERSMA, ons weder vergastte op een allerkeurigste voordracht over valsch geld, waarna de Heer VAN KERWIJK eenige zeer zeldzame munten ter bezichtiging stelde.

De Heer VOET deed daar eenige fraai gegraveerde medailles circuleeren, terwijl de Heer VAN KALCKEN een lans brak voor het drijven van penningen, een methode waarvoor ons land vroeger zoo beroemd was en toonde als voorbeeld een keurig gedreven CHRISTUS-kopje.

Na de lunch werd een bezoek gebracht aan het aartsbischooppelijk museum, de hoogst interessante verzameling, waarna dank zij de welwillendheid van den Heer VANDEN WALL BAKE een bezoek werd gebracht aan 's Rijks Munt, waar de heer WIENECKE onder vertooning van stempels en proeven, de geheele wordingsgeschiedenis van de nieuwe nikkelen stuiver verteld.

Een bezoek aan de ateliers van den Heer BEGEER, waar

de nieuwste machines in alle onderdeelen bezichtigd werden, besloot het wetenschappelijk gedeelte van dezen dag.

Aan de deelnemers werd door den Heer CAREL BEGEER een keurig uitgevoerden gedenkpenning aan deze dag aangeboden.

Ook deze genotvollen dag werd hier, als de vergadering te Nijmegen, door een gezelligen maaltijd besloten.

De rekening bevat blijkens mededeeling van onzen penningmeester een batig saldo van f 232.50.

De Commissie van redactie van ons Tijdschrift, die evenals het vorige jaar bleef bestaan uit Mejuffrouw DE MAN en de Heeren ZWIERZINA, SASSEN en WIGERSMA (de laatste als tijdelijk lid) zorgde weder evenals vorige jaren met onvermoeibaren ijver en nauwgezetheid voor een keurige bewerking van den 15^{den} jaargang van haar papieren kind en wist weer voor een aangenamen afwisseling van bijdragen te zorgen, zoodat elk wat wils daarin vond.

Evenals vroegere jaren werden aan Hare Majesteit de Koningin, Z. K. H. den Prins der Nederlanden en H. M. de Koningin-Moeder, gebonden exemplaren van het *Tijdschrift* aangeboden, welke welwillend werden aanvaard.

De nieuwe druk van den Catalogus van onze collectie werd door onzen ijverigen Conservator gereed gemaakt en weder aan onze leden toegezonden.

Bij besluit van 6 Maart 1908 n°. 45 behaagde het Hare Majesteit onze Koningin goedkeuring te verleenen aan onze gewijzigde statuten, terwijl Hare Majesteit de verdienste van onzen geachte Voorzitter wist te erkennen door hem te benoemen tot ridder van den Nederlandschen Leeuw.

Moge het mij gegeven zijn, wanneer ik het volgende jaar omstreeks dezen tijd de pen wederom opvat, om

lotgevallen van ons genootschap over dit loopende jaar te memoreeren, er op te mogen wijzen, dat de toestand van ons genootschap, zoo niet beter, dan toch dezelfde is van dit jaar, want dan zal nog steeds blijken dat ons genootschap beantwoorden blijft aan zijn doel en nog steeds in bloeienden staat is

De Secretaris,
SNOECK.

Aanwinsten Bibliotheek.

- De Munt in de Volkstaal. VII. (overdr.)
Geschenk J. E. TER GOUW.
Draagteeken van de voormalige Schutterij van de edele
cruys- of voetboge te Goes. (overdr.)
Geschenk van Mej. M. G. A DE MAN.
Verslag Koninklijk Penningkabinet over 1906.
Geschenk van den Directeur.
Verslag Museum van Oudheden te Groningen over 1907.
Geschenk Mr. J. A. FEITH.
Un escalin d'ERNEST DE LIJNDEN, Comte de Reck-
heim (1603—1636) Extr.
Monnaies luxembourgeoises inédites. Extr.
Geschenk Vte B. DE JONGHE.
La zecca papale di Ponte della Sorga (Contado Venesino)
Extr.
Geschenk E. MARTINORI.
Appunti di Numismatica Romana. 82—88.
Monete Romane. Manuele elementare. 3^a Edizione.
Geschenk F^o. GNECCHI.
American Journal of Numismatics. Thirty-first Annual
Report.
Geschenk Dr. H^o. STORER.
Bulletin uitgegeven door den Nederlandschen Oudheid-
kundigen Bond. 8^e Jaargang N°. 3—6.
Numismatisches Literatur-Blatt. N°. 158—159.
Geschenk M. BAHRFELDT.
Numismatische Zeitschrift. Wien. 39ster u. 40ster Band.
Geschenk idem.
Verkoop en prijs-catalogi: R. BAL, M. E. BOURGEY.
ADOLF E. CAHN, CHARLES DUPRIEZ, KARL W. HIER-

SEMAN, Dr. JAKOB HIRSCH, JOSEPH HAMBURGER, ADOLF HESS, BRUDER EGGER, NICOLO MAJER.

Door ruiling met ons Tijdschrift.

Revue belge de Numismatique.

Revue suisse de Numismatique. T^e XIII. 2 Livr.

Rivista Italiana.

Numismatische Zeitschrift. Wien 39ster u. 40ster Band.

Monatsblatt. Numism. Gesellsch. Wien. N°. 287—296.

Mitteilungen der Oesterr. Gesellsch. für Münz- u. Medaillen Kunde. Bd. III. 5—12. Bd. IV. 1—4.

Jahrbücher und Jahresberichte des Vereins für mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde. 27ster Jahrgang.

Idem Register. Th. 51—60.

Tijdschrift van het Bat. Gen. van Kunsten en Wetenschappen. Dl. 31—50. (Afd. 4.).

Idem. Notulen van de Algemeene en Directie vergaderingen.

Bulletin van den Ned. Oudh. Bond.

Aanwinsten numismatische verzameling.

Legpenningen.

1610—1643. Ter eere van LODEWIJK XIII. K. 41 m.M.

H. DE LA TOUR. 1133.

Geschenk J. M. VAN LIS

Draagpenningen.

1813. Eerepenning der Haagsche Vrijwilligers bij het begin der Staatsomwenteling naar Woerden uitgetrokken. Door H. DE HEUS. Z. 14 m.M. DIRKS 4.

1832. Citadelmedaille. Door J. P. SCHOUBERG. B. 36 m.M. DIRKS 475.

Geschenk H. G. DU CROCQ.

1859. Oorlog van Italië en Frankrijk tegen Oostenrijk en ter eere van VICTOR EMANUEL. K. 25 m.M.

Idem K. 24 m.M.

1859 Slag bij Solferino. K. 23 m.M.

1859. Ter eere van GARIBALDI. Koperverzilverd 21 m.M.
Geschenk M. G. WILDEMAN.

Gedenkpenningen.

1672. Opheffing beleg van Woerden. B. 41 m.M.
v. LOON III. 105.
Geschenk A. O. VAN KERKWIJK.
1702. Aansporing tot eendracht na den dood van
WILLEM III. Zilververguld 33 m.M. VAN LOON
IV 294. *Oranjepenningen* 648.
1799. Overlijden van WILLEM GEORGE FREDERIK,
Prins van ORANJE te Padua. Door J. P. MENGER.
B. 47 m.M. *Verv.* VAN LOON 846. *Oranjepen-*
ningen 1044.
Geschenk N. N.
1831. Tiendaagsche veldtocht. Tin 41 m.M DIRKS 442.
Geschenk H. G. DU CROCQ.
1860. Ter eere van de schilders J. W. en W. PIENEMAN.
Door S. C. ELION. B. 60 m.M. DIRKS 837.
Geschenk A. O. VAN KERKWIJK.
1864. Mr. N. P. J. KIEN, 25 jaar burgemeester van
Utrecht. Door D. VAN DER KELLEN. B. 66 m.M.
ZWIERZINA 4.
Geschenk H. J. SCHARP.
1881. Overlijden van Prins WILLEM FREDERIK KAREL
HENDRIK DER NEDERLANDEN. Koperverguld 24
m.M. ZWIERZINA 548.
Geschenk H. G. DU CROCQ.
1887. Zeventigste verjaardag van Z. M. Koning WILLEM
III. K. 23 m.M. ZWIERZINA 708.
1890. Overlijden van Z. M. Koning WILLEM III. Door
BEGEER. B. 52 m.M. ZWIERZINA 916.
Geschenk M. G. WILDEMAN.
1897. Bezoek van het Ned. Gen. voor Munt- en Pen-

ningkunde aan de ateliers van de Kon. Utrechtsche
fabriek van zilverwerken, firma C. J. BEGEER.
Door BEGEER. B. 47 m.M. ZWIERZINA 1275.
Geschenk A. BEGEER.

1908. De nationale Oranje-bond „Wat ook val trouw
staat pal”, aan Z. K. H. Prins HENDRIK DER
NEDERLANDEN. Door BEGEER B. 65 m.M.
Geschenk A. v. D. HORST.

Gedenkpenningen (Buitenland).

- ± 1645. Duitsche huwelijkspenning. K. 23 m.M.
Geschenk M. G. WILDEMAN.
1842. Ter eere van J. P. CLUYSENAER. Belgisch bouw-
kundige. Door HART. B. 69 m.M.
- z. j. Société agricole des cantons de Vilvorde et de
St. Josse-ten-Noode. Door HART. B. 46 m.M.
Geschenk A. O. VAN KERKWIJK.
1860. Inlijving van Nizza en Savoie bij Frankrijk, K. 23 m.M.
Geschenk M. G. WILDEMAN.
1902. Ter eere van MARIA HENRIETTE, Koningin van
België. Door L. JOURDAIN B. 65 m.M.
1908. Medaille. Door HIPP LE Roy B. 65 m. M.

Munten.

- Provincie Holland 1576- 1794.
1765. Gulden. VERKADE. 58.3.
Koninkrijk Italië.
1813. NAPOLFON. Twee Lire.
Ceylon.
- 1894 Tien cents. Aankoop Jhr. v. R.
Assignat de 125 £ L' an 2.
„ „ 5 £ „ „ „
„ „ 15 Sols „ „ „
Geschenk A. O. VAN KERKWIJK.
Koninkrijk Pruisen.
FREDRICH WILHELM III 1797 — 1840.
1801. $\frac{1}{3}$ Thaler geslagen te Berlijn.

1802. Idem, geslagen te Berlijn.
 1804. Vier groschen, geslagen te Berlijn.
 1810. Schilling, preuss, geslagen te Berlijn.
 1821. Pfennig, geslagen te Dusseldorp.
 1822. $\frac{1}{8}$ Thaler geslagen te Berlijn.
 FRIEDRICH WILHELM IV. 1840 — 1861.
 1853. Twee pfennige, geslagen te Berlijn.
 1855. Drie pfennige, geslagen te Berlijn.
 1856. Silbergroschen, geslagen te Berlijn.
 WILHELM I 1861—1888.
 1870. Silbergroschen, geslagen te Berlijn.
 1870. Drie pfennige, geslagen te Frankfort a. M.
 1871. Twee pfennige, geslagen te Frankfort a. M.
 1872. Silbergroschen, geslagen te Berlijn.
 1872. Halve Silbergroschen, geslagen te Berlijn.
 1872. Halve silbergroschen, geslagen te Hannover.
 Bisdóm Munster.
 MAXIMILIAAN FRIEDRICH 1761—1784.
 1762. Vier pfennige.
 Koninkrijk Hannover.
 GEORGE IV. 1820—1830.
 1828. Pfennig.
 WILHELM IV. 1830—1837.
 1836. Pfenning.
 ERNEST AUGUST 1837—1851.
 1842. Pfennig.
 1850. Pfennig.
 1851. Twaalfde thaler.
 1851. Twee pfennige.
 GEORGE V 1851—1866.
 1853. Twee pfennige.
 1856. Vier en twintigste thaler.
 1858. Groschen.
 Koninkrijk Westfalen.
 JÉRÔME NAPOLÉON. 1807—1813.

1809. Drie centimes, geslagen te Cassel.
 1809. Twee centimes, geslagen te Cassel.
 1810. Twintig centimes, geslagen te Cassel.
 Hertogdom Nassau.
 WILHELM 1816—1839.
1822. Kwart kruizer.
 1834. Kruizer.
 ADOLF 1839—1866.
1856. Kruizer.
 1859. Kruizer.
 1861. Kruizer.
 Frankfort a. Main.
1844. Zes kruizer.
 Groothertogdom Saksen-Weimar-Eisenach.
 KAREL AUGUST. 1775—1815. tot 1828 Groothertog.
1807. Anderhalve pfennig.
 Hertogdom Saksen-Koburg-Gotha.
 ERNEST II. 1844—1893.
1856. Twee pfennige.
 1861. Twee pfennige.
 Hertogdom Saksen Meiningen.
 ERNEST I, 1806—1826.
1814. Halve Kruizer.
 Meiningen-Saalfeld.
1865. Twee pfennige.
 Schwarzburg-Rudolstadt.
1898. Twee mark.
 Hertogdom Brunswijk.
 WILHELM. 1830—1884.
1853. Pfennig.
 1860. Pfennig.
 Vorstendom Waldeck Pyrmont.
 FRIEDRICH 1763—1812.
1780. Pfennig.
 Groothertogdom Mecklenburg-Schwerin.
 Rostock.

1800. Pfennig.
Groothertogdom Oldenburg.
PAUL FRIEDRICH AUGUST 1829—1853.
1840. Halve groot.
NICOLAAS FRIEDRICH (PETER II) sedert 1853.
1853. Drie Schwaren.
1860. Drie Schwaren.
Groothertogdom Baden.
LÉOPOLD, 1830—1852.
1845. Kreuzer.
1851. Kreuzer.
1852. Kreuzer
FRIEDRICH sedert 1856.
1860. Kreuzer.
1868. Kreuzer.
Koninkrijk Wurtemberg.
WILHELM I. 1816—1864
1841. Gulden (zur feier 25 jaariger regering)
1842. Drie kreuzer.
Koninkrijk Beieren.
MAXIMILIAN II. 1840—1864.
1850. Kreuzer.
1863. Kreuzer.
LUDWIG II. 1864—1886.
1866. Kreuzer.
1871. Kreuzer.
Keur-Palts.
KARL THEODOOR. 1742—1799.
1766. Zollpfennig.
Duitsche Keizerrijk sedert 1871.
1874. Twee pfennige.
1875. Pfennig.
1879. Pfennig.
Keizerrijk Oostenrijk.
FRANS II. 1792—1835 (van 1804 keizer FRANS I.)

1816. Kreuzer. Muntletter A.
FRANS-JOSEPH sedert 1848.
1849. Zes Kreuzer. Muntletter A.
1851. Kreuzer. Muntletter A.
1851. Kreuzer. Muntletter B.
1861. Kreuzer.
1879. Kreuzer.
1881. Kreuzer.
1885. Kreuzer.
1897. Twee heller.
Bondsstaat Zwitserland.
Kanton Freiburg.
1846. Twee en een halve rappen
Eenheid van munten in alle kantons.
1868. Rappen.
1873. Vijf rappen.
Bataafsche Republiek 1800—1807.
1802. Een vierde gulden.
1805. Duit.
Ned. Ind. Gouvernement.
1826. Een achtste Stuiver met S.
1884. Een tiende gulden.
Koninkrijk der Nederlanden.
1819. Bleyensteinsche duit.
Koninkrijk België.
LEOPOLD I. 1831—1865.
1832. Tien centimes.
1862. Tien centimes.
1863. Vijf centimes.
LEOPOLD II. 1865.
- 1894 Vijf centimes.
Koninkrijk Groot Britannië en Ierland.
GEORGE III. 1760—1820.
1799. Penny (Cartwheel penny).
1806. Penny.

1807. Penny.
 GEORGE IV. 1820—1830.
1826. Penny.
1826. Half penny.
 VICTORIA 1837.
1844. Half farthing.
1890. Penny.
 Koninkrijk Zweden.
 Noodmunten van GÖRZ.
1716. Daler. REINHARDT 1025
1716. Daler. S. M. WETT OCH WAPEN. " 1026
1718. Daler SATURNUS. " 1028.
1718. Daler JUPITER. " 1029.
 ULRIKA ELEONORA. 1718—1720.
1720. Een or. " 1041.
 OSKAR II.
1874. Twee öre
1877. Twee öre.
1880. Öre
 Koninkrijk Noorwegen.
 KAREL XIV. JOHAN VAN ZWEDEN 1818—1844.
1819. Skilling species met het wapen van Noorwegen.
1841. Halve Skilling.
 KAREL V. 1859—1872.
1863. Halve Skilling.
1867. Halve Skilling.
 OSKAR II.
1876. Vijf ore.
1876. Twee öre.
1876. Öre.
 Koninkrijk Denemarken.
 CHRISTIAAN VII. 1766—1808.
1771. Skilling.
 FREDERIK VI. 1809—1839.
1813. Rigsbankskilling.

1818. Rigsbankskilling.
 1838. Halve rigsbankskilling.
 CHRISTIAAN VIII. 1839—1848.
 1842. Een vijfde rigsbankskilling.
 FREDERIK VII. 1848—1863
 1853. Rigsbank skilling.
 1855. Een derde skilling.
 1856. Skilling.
 1857. Halve skilling.
 1860. Skilling.
 1863. Skilling.
 CHRISTIAAN IX. 1863.
 1867. Skilling.
 1874. Vijf öre.
 1874. Twee öre.
 1875. Tien öre.
 1884. Vijf öre.
 Koninkrijk Italië.
 NAPOLÉON 1805—1814.
 1809. Centesimo.
 Sardinië.
 CARLO FELICE 1821—1831.
 1826. Vijf centesimi.
 1826. Centesimo.
 CARLO ALBERTO, 1831—1849.
 1842. Centesimo.
 Beide Siciliën.
 FERDINANDO II. 1834—1858.
 1858. Tornese.
 VICTOR EMANUEL 1849—1878 (van 1861 af Koning
 van Italië).
 1859. Vijf centesimi (Toskane).
 1863. Twintig centesimi.
 1869. Vijf centesimi.

- Pauselijke Staat.
 PIUS IX. 1846—1878.
1867. Soldo.
 Frankrijk, Koninkrijk tot 1792.
1792. Vijf sols (Monneron).
 1792. Twee sols (Monneron).
 Jaar vijf. Vijf centimes A. (Parijs).
 Jaar acht. Vijf centimes A. (Parijs).
 NAPOLÉON I. 1804—1814.
1808. Tien centimes A. (Parijs)
 1808. Tien centimes W. (Rijssel)
 1809. Tien centimes L. (Limoges)
 LODEWIJK XVIII. 1814—1824.
1815. Een decime. B.B. (Straatsburg)
 Tweede republiek.
1849. Centime. A. (Parijs)
 Koninkrijk Spanje.
 ALFONSO.
1877. Tien centimos.
 Koninkrijk Portugal.
 D. Luiz I. 1861—1889.
1883. Tien reis.
 Koninkrijk Griekenland.
 GEORGE 1863.
1869. Diabolon = 10 Lepta.
 1869. Obolos = 5 Lepta.
 1869. Lepton.
 1872. Diabolon.
 Keizerrijk Rusland.
 NICOLAAS. 1825—1855.
1852. Kopek. E. M.
 ALEXANDER II. 1855—1881.
1855. Kopek. E. M.
 1859. Drie Kopeken. E. M.
 1860. Twee Kopeken. C.M.

- Koninkrijk Polen.
 STANISLAW PONIATOWSKY. 1764—1795.
1768. Grosz.
 NICOLAAS I. 1825—1855.
1840. Tien Groszi.
 Koninkrijk Rumenië.
 CAROL I. vorst 1866. sedert 1881 koning.
1867. Vijf bani.
 Ceylon.
1870. Cent.
 St. Helena.
1821. Half penny (E. I. C.).
 Kongostaat.
1888. Tien centimes.
1888. Vijf centimes.
 East India Company.
1803. Vijf cash.
1804. Kepeng (Island of Sultana).
1845. Cent.
 Engelsch Indië.
1897. Twee annas.
 Geschenk H. J. SCHARP.
 Noodmunten.
1574. Leiden. Noodmunt van 20 stuivers, v. LOON I. 182.1.
1672. Groningen. „ „ 25 „ v. LOON III 96.2.
 Geschenk N. N.
 Belastingpenningen.
- Amsterdam Hondenbelasting. 1904—1907. K.
 Geschenk P. BURK.
-

LEDENLIJST

(SEPTEMBER 1908)

Achter de namen der leden is vermeld welk gedeelte van de munt- en penningkunde door hen beoefend wordt.

EERE-LEDEN.

- Dagteekening der benoeming.
- Z. M. VICTOR EMANUEL III, Koning van Italië. 16 Juni 1901.
Vicomte B. DE JONGHE, Président de la Société royale
de Numismatique de Belgique, rue du Trône 60,
Ixelles. 17 Juni 1894.
(België, Nederlandsche provinciën Limburg en
Noord-Brabant, verder Gallische, Merovingische,
Karolingische en oud-Grieksche M.) 1)

GEWONE LEDEN

- * C. H. F. A. CORBELIJN BATAERD, Notenboomstraat 83,
Groenloo.
* ADRIAAN BOM, Heerengracht 542, Amsterdam.
* Jhr. Mr. J. M. H. J. DE GREZ, rue de la loi 37,
Brussel.
* Jhr. M. A. SNOECK, Kamerheer i. b. d. van H. M.
de Koningin, Bestuurder van 't Prov. Genootschap
van K. en W. in Noord-Brabant, C. 22, Hintham.
(Prov. Noord-Brabant, M., G., noodmunten, lood-
jes, draagteekens.)
C. W. BRUNVIS, Voorzitter der Commissie voor 't
Stedelijk Museum, Oudegracht 184, Alkmaar. 12 Juni 1892.
(Stad Alkmaar en Alkmaarders, M., G., nood-
munten, loodjes, draagteekens.)
J. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Pos-
terholt (L.)
(Nederlandsche prov. Limburg, M., G., gouden
Rom. M.)

1) De afkortingen beteekenen: M = munten, G. = gedenkpenningen, * = lid-oprichter.

- O. G. H. HELDRING, Gep. Luit.-Kolonel der Infanterie,
Utrechtsche straatweg 3, Renkum. 12 Juni 1892.
(M., G. in 't algemeen.)
- Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van
't Munt- en Penningkabinet van 't Zeeuwsch Gen. der
Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg. —
(Graafschappen Holland en Vlaanderen M. —
Prov. Zeeland, M., G., noodmunten, loodjes,
draagteekens, muntvondsten — Nederland, loodjes.)
- Jhr. C. H. C. A. VAN SYPESTEYN, Parkstraat 87, 's-Gravenhage. —
(Steden 's-Gravenhage en Haarlem, G. penningen
en penningplaten uit 't oogpunt van kunst)
- Jhr. Mr. J. A. FEITH, Rijks-Archivaris, Martiniplein
181, Groningen. 18 Juni 1893.
(Nederland, in 't bijzonder provincie en stad
Groningen M., G.)
- Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, Directeur
van het Koninklijk Kabinet van Penningen en
Gesneden Steenen te 's-Gravenhage, Javastraat 76. 17 Juni 1894.
- H. G. DU CROcq, Leidschegracht 11, Amsterdam. —
(Nederland en Koloniën, België tot 1830, G.)
- Jhr. L. C. VAN DEN BRANDELER, Kol. der Infanterie,
Gouverneur Kon. Mil. Academie, Breda. 16 Juni 1895.
(Nederland na 1576. M., G.)
- W. K. F. ZWIERZINA, Ontvanger van het Buitenge-
woon Zegel, Valeriusstraat 19, Amsterdam. —
(Nederland. G. en draagteekens, in 't bijzonder
die geslagen ná 1863).
- AVG. SASSEN, Oud-Notaris, Alexanderstraat 17.
's-Gravenhage. 16 Juni 1897.
(Nederland, muntstudie der middeneeuwen;
muntgewichtjes; prov. Noord-Brabant, M., G.)
- Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Ambtenaar van 't Openb.
Min bij de kantongerechten, Lindegracht, Heer-
renveen. —
- Dr. L. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM, adviseerend
geneesheer der rijks-verzekeringsbank, 's-Hertogen-
bosch. 16 Juni 1899.
(Bulzegels der pausen en der dogen, M. der
Johanniter Orde).
- J. E. TER GOUW, Directeur der Normaallessen,
Nassaulaan 8, Hilversum. 16 Juni 1899.
(Nederland en Koloniën, België, M.)

Jhr. Mr. P. L. VAN MEEUWEN, Rechter in de Arrondissements-Rechtbank, 's-Gravenhage, Bezuidenstraat 60 (Prov. Noord-Brabant, M., G.)	16 Juni 1899.
ANTH. BEGEER, Oudegracht 17, Utrecht.	9 Juni 1900.
S. WIGERSMA HZN., Bestuurslid van 't Friesch Genootschap, Willemskade 19, Leeuwarden. (Nederland, in 't bijzonder Friesland, M., Friesland en 80-jarige oorlog, G.; Huis Oranje-Nassau, M. G. met portretten)	16 Juni 1901.
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Commies-griffier 2 ^e Kamer Staten-Generaal, Jan van Nassaustraat 22, 's-Gravenhage. (Nederland, G., in 't bijzonder familiepenningen)	18 Juni 1904.
A. O. VAN KERKWIJK, Onder-directeur van het Koninklijk Kabinet van Penningen en Gesneden Steenen. Nassaulaan 22, 's-Gravenhage.	—
H. L. A. VAN DEN WALL BAKE, Muntmeester, Utrecht.	15 Juni 1905.
P. N. VAN DOORNINCK, oud-burgemeester, Duinlaan, Bennebroek.	—
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, lid der 2 ^e Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof, lid van den Hoogen Raad van Adel, Oranje-Nassanlaan, 's-Hertogenbosch.	—
JAN DE WAARD, Poelestraat 14a, Groningen. (Prov. en Stad Groningen, M. en G.)	16 Juni 1906.
G. M. KAM, Berg-en-Dalscheweg, Nijmegen.	16 Juni 1907.
H. J. M. H. VAN RIJCKEVORSEL, Huize Leeuwenstein, Vucht.	—

BUITENGEWONE LEDEN

B. J. A. BRUYNESTEYN, 2 ^e Sweelinckstraat 58, 's-Gravenhage. (Nederland in 't bijzonder Holland, M.)	18 Juni 1893.
Mr. W. M. VAN LANSCHOT, Ververstraat 299, 's-Hertogenbosch, Griffier der Staten van Noord-Brabant. (Prov. Noord-Brabant, M. en G.)	—
F. H. baron VAN VERSCHUER, Willemsplein 2, Arnhem.	—
Jhr. H. E. RAM, Hoofd-Ingénieur van den Provinciaalen Waterstaat, Biltstraat 97, Utrecht. (Prov. Utrecht, M. en G.)	17 Juni 1894.
Jhr. Mr. W. C. G. VAN EYSINGA, Wirdumerdijk 9, Leeuwarden.	16 Juni 1895.

JAN HORDIJK JACzn., Voorstraat 410, Dordrecht.	10 Juni 1894.
Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Nassausingel 2, Nijmegen. (Gelderland, in 't bijzonder Nijmegen M., G. loodjes enz.)	16 Juni 1896.
Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Zijlstraat 27, Haarlem.	—
Ds. H. A. J. LUTGE, Keizersgracht 717, Amsterdam.	—
H. D. DE WITT HAMER, Bilderdijkstraat 157a, Amsterdam. (M. en G. in 't algemeen).	16 Juni 1897.
A. HOLLESTELLE, Lid van de Provinciale Staten van Zeeland, Oudelandsche straat 436, Tholen. (Nederland, muntstudiën).	16 Juni 1898.
CORN. L. J. BEGEER, Predikheerenkerkhof 5, Utrecht.	16 Juni 1899.
Mr. R. FRUIN TH.AZ., Rijksarchivaris in Zeeland, Balans 6, Middelburg. (Prov. Zeeland, Muntstudie.)	—
R. I. M. M. A. Graaf DE GELOES, Kamerheer i. b. d. van H. M. de Koningin, Burgemeester, Eijsden.	—
Mr. A. L. C. KLEIJN, Laan Copes v Cattenburgh 54, 's-Gravenhage.	—
Mr. N. G. PIERSON, Oud-minister van financiën, 's-Gravenhage.	—
Jhr. mr. J. H. HORA SICCAMA, Oud-Referendaris bij B. Z., Beuzidenhout 13, 's-Gravenhage. (Nederland G.)	—
J. VAN DE WATER, Hoogstraat 657, Gorinchem. (Prov. Holland, M.; Huis Oranje-Nassau, G.)	—
C. A. VAN WOELDEREN, 1 ^e Luitenant Artillerie, Stadhouderskade 36, Amsterdam. (Nederland, M. en G.; Rome, M.)	—
Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Inspecteur S.-S., Huize 't Hoogveld, Zeist. (M. in 't algemeen).	9 Juni 1900
H. LABOUCHÈRE, Villa Beau Séjour 1, Lausanne.	—
I. C. P. E. MENS0, Jur. cand., Koninginnegracht 25, 's-Gravenhage. (Nederland, M.)	—
Mr. J. A. SILLEM, Heerengracht 577, Amsterdam. (Nederland, muntstudiën; koopkracht der edele metalen, beteekenis der rekenmunten).	—
Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813 n ^o . 4 's-Gravenhage. (Nederland, uitsluitend gouden M. der XIX ^e eeuw).	—

- J. M. M. VAN BELLE, Haarlemmerdijk 104, Amsterdam. 16 Juni 1901.
(M. der Oud-Helleensche volken).
- Mr. N. P. VAN DEN BERG, President der Nederlandsche Bank, Oude Turfmarkt 3, Amsterdam. —
- J. M. J. VAN LIS, Notaris, Wolvega —
(Zeeland M., P., loodjes).
- HIDDE NYLAND, Dordrecht. —
- Prof. Jhr. Dr. J. SIX, Heerengracht 511, Amsterdam —
(Grieksche munten uit 't oogpunt van beeldenbeschrijving. Nederland G uit 't oogpunt van kunst).
- Jhr. Mr. VICTOR DE STUERS, Parkstraat, 's-Gravenhage —
- J. C. WIENECKE, 2e Stempelsnijder aan 's Rijks-Munt te Utrecht, Parklaan 15 Zeist —
(Onderzoekingen en studiën van technischen aard).
- W. ACHTENHAGEN, médailleur, Magdeburg. 16 Juni 1902
- G. D. BOM H GZ., Warmoesstraat 35, Amsterdam. —
(G. zeevaart en handel, marine, koopvaardij, waterstaat, zeeverzekering, watersport, luchtvaart reddingmaatschappijen, zeemanscolleges. beurzen).
- G. J. BRENKMAN, Aalst 32, Lienden, G. —
(Holland, Utrecht, Gelderland, M. tot 1576, alle stukken, die in de Betuwe gevonden zijn)
- TH. DORREN, Wethouder, Valkenburg. —
(M. G. in 't algemeen; in 't bijzonder van Limburg).
- N. GILISSEN LEMAIRE, Markt 74, Maastricht. —
(Maastricht en omliggende Heerlijkheden M., G.)
- Mr. A. E. H. GOEKOOP, Laan van Meerdervoort 55, 's-Gravenhage. —
(M. van Griekenland. Europa na 1800, gouden M.)
- Prof. W. GOOSSENS, Seminarie, Rolduc. —
(Limburg M. G. tot einde der 18e eeuw.)
- Mr. E. H. HIJMANS, Ambtenaar O. M. bij de kantongerechten, Schiedam. —
(M. G. in 't algemeen)
- EMILE KOCKEN, Vlijtstraat 1, Arnhem. —
(G. in 't algemeen.)
- Mr. W. J. SAAIJMANS VADER, Burgemeester, Vrijenban. —
- J. SCHULMAN, Keizersgracht 448, Amsterdam. —
(In Nederland geslagen nabootsingen van vreemde munten. Nederlandsch-Indië M. G.)
- E. VOET JR., Anegang 15, Haarlem. —
(Nederland en Koloniën 1576-1840 M. G.)

Dr. P. DOPPLER, Achter 't Vleeschhuis 17, Maastricht. (Studie van limburgsche muntkunde.)	16 Juni 1903.
F. A. HOEFER, 2e voorzitter van Gelre, Hattem. (Overijsel M.)	—
Jhr. H. M. SPEELMAN, Wittenburg, Wassenaar.	—
W. O. SWAVING, Gemeente-Archivaris, Middelburg.	—
Dr. F. C. WIEDER, Overtoom 185, Amsterdam.	—
F. L. G. D'AUMERIE, Pieter Bothstraat 65, 's-Gravenhage.	18 Juni 1904.
J. A. ROBBARD, Voorstraat, Dordrecht.	—
GUST VAN KALCKEN, Haarlem.	15 Juni 1905.
CAREL J. A. BEGEEER, Oudegracht 17, Utrecht.	16 Juni 1906.
Jhr. S. VAN CITTERS, Lid 2e Kamer der Staten-Generaal. Lange Vijverberg 12, 's-Gravenhage.	—
Mr. L. TH. VERSCHEURE, Adv. Proc., Roermond.	—
H. J. BOEKEN Jz, van Eeghenstraat 187, Amsterdam.	16 Juni 1907.
J. F. H. BOUCHETTE, Steenstraat 14, Arnhem	—
JAC. J. VAN GOOR, Catherijne singel 3, Utrecht.	—
Jhr. Mr. F. J. J. M. VAN RIJCKEVORSEL, Kamerheer i. b. d. van H. M. de Koningin, Wethouder, Hinthamerstraat, 's-Hertogenbosch.	—
MAURITS SCHULMAN, Commelinstraat 12, Amsterdam.	—
H. J. SCHARP, Johannes Verhulststraat 98, Amsterdam.	20 Juni 1908.

BUITENLANDSCHE LEDEN

E. VANDEN BROECK, rue du Commerce 50, Bruxelles. (Stad Brussel, M., G, noodmunten, loodjes, draagteekens)	12 Juni 1892.
Cav. ERCOLE GNECCHI, via Gesù 8, Milano.	—
Cav. FCO. GNECCHI, via Filodrammatici 10, Milano.	—
Comte TH. DE LIMBURG-STIRUM, rue de la Loi 166, Bruxelles	—
ALPH. DE WITTE, Ingénieur, rue du Trône 55, Ixelles. (Hertogdom Brabant, M.; legpenningen der XVII Nederlanden en Frankrijk; muntgewichtjes).	12 Juni 1892.
V. DE MUNTER, Agent de la Banque nationale de Belgique, Lei 15, Louvain.	9 Aug 1892.
AMÉDÉE DE ROISSART, Conseiller de la cour d'appel de Bruxelles, avenue de la Couronne 12, Ixelles.	—
P. I. B. RUYS DE PEREZ, Villa Darena, Mollaan, Bloemendaal. (Noodmunten).	18 Juni 1893.

GEOFFREY CH. ADAMS, Broadway 29, New-York.	8 Sept. 1893.
ROGER VALLENTIN DU CHEYLARD, Officier de l'Instruction publique, Receveur des Domaines, rue Jeu de Paume, Montélimar (Drôme).	—
P. H. BORDEAUX, Avocat, 1er adjoint au maire, Boulevard Maillot 98, Neuilly-sur-Seine.	24 Mei 1894.
ALBERT VISART DE BOCARMÉ, rue St. Jean 16, Bruges.	5 Juli 1894.
Dr. HORATIO R. STORER, Washington-Street 58, Newport (R. I.) U. S. A.	14 Nov. 1897.
PIER PANDER, Beeldhouwer en Medailleur, via Nomentana 143, Roma.	8 Oct. 1899.
PAULIN TASSET, graveur en médailles et monnaies, rue Séguier 3, Paris.	—
Baron PHILIPPE PRISSE, Ingénieur en chef, Directeur des Ponts et Chaussées, Boulevard Léopold 59, Anvers.	22 Mei 1900.
J. P. MOQUETTE, Conservator van het Munt- en Penningkabinet van het Bat. Gen. v. K. en W. Kebon Sirih, Weltevreden. (Ned.-Indië, M. in den meest nitgebreiden zin; G. uit den Hindoe-tijd.)	—
J. M. FADDEGON, Graveur, Avenue de la République 57, Montrouge sur Seine.	2 Juni 1901.
F. MAZEROLLE, Directeur de la Gazette num. franç. et de corresp. histoire et archéol., Avenue Niel 91, Paris.	16 Juli 1901.
GODEFROID DEVREESE, sculpteur-médailleur, rue Quinaux 11, Bruxelles.	18 Juli 1903.
GEORGE MACDONALD, Edinburgh, Comely Bank.	—
L. FJORRER, Hamilton road, Bromley, Kent.	29 Oct. 1904.
PAUL FISCH aîné, rue d'Allemagne 32, Bruxelles (Midi).	—
EM. DE BREIJNE, avenue Louise, Bruxelles.	5 Mei 1906.

INHOUDSOPGAVE.

I. *Artikelen.*

	Blz.
Nederlandsche penningen 1864—1898. Deel III, 1890—1898, door W. K. F. ZWIERZINA.	5, 93
Als voren, Supplement.	185, 293
Een groot verzamelaar, door Dr. H. J. DE DOM- PIERRE DE CHAUFÉPIÉ.	37
Eene herinnering aan den 80-jarigen oorlog, door E. VOET Jr.	70
Twee onbeschreven penningen op het beleg van Naarden in 1673, door Z.	74
Zeldzame munten, door A. O. VAN KERKWIJK	131
Nog eens het draagteeken van de voormalige Schutterij van de Edele Cruys- of Voetboge te Goes, door Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND	135
De wordingsgeschiedenis van den nieuwenstuiver, door W. K. F. ZWIERZINA, met technische bizonderheden door J. C. WIENECKE	142
Utrechtsch- en friesch-groningsch geld van de II ^{de} tot den aanvang der 14 ^{de} eeuw, door Dr. J. H. GOSSES	158, 256
Vernieuwing van oude medaillestempels, door J. C. WIENECKE	217
Valsch geld, door S. WIGERSMA HZN.	277
De Munt in de volkstaal, door J. E. TER GOUW.	315
Bijdrage tot de Muntgeschiedenis van Holland, door AUG. SASSEN.	344
Twee onbeschreven penningen, door W. Z.	348

2. *Gemengde berichten.*

	Blz.
Zeeuwsche daalders. — Prijspenning voor de openbare school te Udenhout. — De oudst bekende muntstempel. — Wetgeving. — De munten van Nederlandsch-Indië, door J. P. MOQUETTE. — Van 's Rijks Munt. — Muntverslag 1906. — Inhoudsopgaaf van tijdschriften.	79
Kinderprenten met afbeeldingen van munten. — Advertentiën uit de 18 ^{de} eeuw. — Wetgeving. — Verslag Kon. Penningkabinet 1906. — Onze moderne meesters. — Inhoudsopgaaf van tijdschriften	177
Muntverslag 1907. — Inhoudsopgaaf van tijdschriften	287
Munten van Negapatnam. — Penningen vereerd aan Dr. P. R. VAN MIERLO. — Een Delische muntverzameling. — Geld in Abessinië. — De munten van Nederlandsch-Indie, door J. P. MOQUETTE. — Inhoudsopgaaf van tijdschriften.	354

3. *In Memoriam.*

D. C. MEIJER JR.	353
--------------------------	-----

4. *Mededeelingen het Genootschap betreffende.*

Verslag der vergadering te Groningen, op 20 Juni 1908	291
Vergaderingen	366
Verslag van den sekretaris over 1907	369
Aanwinsten bibliotheek, munt- en penningverzameling.	373
Ledenlijst	385
Inhoudsopgave van den jaargang	392
Verwijzing der platen	394

· VERWIJZING DER PLATEN.

Plaat I tegenover			Blz. 75
„ II „			„ 76
„ III „			„ 98
„ IV 1) „			„ 131
„ V „			„ 217
„ VI „			„ 232

1) Zie verbeterblad!